

Ko je prišel dan ženitve, gré ženin z ojcini *) v nevestino hiso. Nevesta ga čaka s svatovci. Opomniti moram, da vsaka nevesta strašno solze preлива, ker je tudi tukaj véra razstrošena, da objokana nevesta bo srečna, vesela pa nesrečna. Ko so gospod farman (fajmošter) poročili, se vernejo domú in kmali se začnejo gostiti.

Po dokončanem obedu, kateri terpi večkrat do tamne noči, se zasučejo in potem gredó narazen. Staršina uganja prav smešne stvari, posebno pa godci morajo celo društvo razveseljovati.

Zadnje pustne dni pa velike norčije uganjajo. Pojedine so sopet velike in vina navadno sila dosti steče. Med drugimi rečmi napravijo pustni terek popoldne velikega slamnatega moža, nosijo ga z vriskom in petjem po vaséh, potem ga pa zakopljejo.

Prišla je pepelnična sreda. Cele dneve se sopet trudijo, opravljajo poljske dela in zahajajo v gojzd po derva. Zvečer se posedejo za ognjem ter se pogovarjajo o mnogih stvaréh, dokler se jim skuha polenta — njih navadna večerja. Ker sem že gojzd omenil, pristavim še tole: Ako hočeš iz Bistrice v gojzd iti, moraš dobre dvé uri hoditi, dokler tje prispeš. Najpred je pot sterma, potem gré pa pol ure po gornji ravnini, katero „ravnice“ imenujejo; vsa je zelena, in tukaj imajo bistriške krave in ovcé posebno dobro pašo. Razprostira se tukaj tudi nekoliko njiv, ki se imenujejo „černe njive“. Na ti ravnini je visoka skala, ki je na verhu v podobi križa razklana. Kmetje pravijo, da je mati božja pri silni vročini na hrib sv. Ahca popotovaje tú počivala. In to skalo je s križem zaznamovala. —

Na koncu ravnice je hrib sv. Ahca. Žalostno se dvigujejo na njem stare razvaline temu svetniku posvečene cerkve. Sam sem skusil, kako žalostni občutki se človeka lotijo na tem kraji. Kjer je nekdanj lep cerkev stala, žaluje zdaj kup kamenja. — Pred sto leti so ljudje iz vseh krajev sém vrelí in ker je cerkevca premajhina bila za toliko množico pobožnih, se jim je božja beseda razlagala pod milim nebom na visoki skali, ki mi jo je star mož pokazal. Pristavil mi je še: „Tukaj vrag dnarje na široki plahti suši; čern maček pri njih čuje. Ako bi serčen človek prišel in molek (paternošter) na-nj vergel, bi maček pobegnil in dnarje človeku pustil.“ —

Čul sem večkrat praviti, da se po téh gorah znamenje starega zida nahaja. V lanských šolskih praznikah sem jez to dalje preiskoval in res zapazil, da je nekdanj tu kak zid biti moral. Od kedaj, kdo ga je napravil in zakaj, ne morem zvediti. Nahajajo se tukaj stari dnarji. Pred nekoliko leti so Ternovci orali na ravninah, kar zadenejo na nekaj terdega; berzo odkoplejo zemljo, in kako se začudijo, ko vidijo velik kotel. Mislili so, da so zaklad izkopali, ali zelo so se zmotili. Kotel je bil poln starega orožja, bile ste v njem dvé sulici, nekaj nožev in kosci ščita in čelade. Prodali so to mojemu staremu očetu za malo krajcarjev. Dve rjavi in snedeni sulici imam jez še zdaj **) drugo pa se je zgubilo. — Od kod to orožje v naših hribih? Po moji misli je to iz srednjega veka, ko so še gnjezda vitezov na vsaki pečini kvišku se dvigale. Ali pa od takrat, ko so Turčini padali na naše mirne dolinice. (Dal. sl.)

Jezikoslovne drobtinice.

Pristavek k mojemu poslednjemu sestavku.

Prislovica nemška pravi, da najbolje misli pridejo nazadnje. Taka se je tudi meni godila. Že sem bil odposlal svoj sestavek, ko pri premišljevanji o koreniki čar — kar še na marsikaj pridem. Ta korenika, ktera v sanskritu pomenjuje, scindere, rumpere, frangere, spalten, zuspitzen, je rodila veliko versto (Gruppe) arheološko važnih besed.

*) Tako se imenujejo tukaj možke priče (Brautführer). Pis.

**) Ali bi ju ne hotli darovati ljubljanskemu muzeju? Vred.

Iz čar — kar je: čara, Linie, po pravem scissum, incisum, in ker so pri bajaranji (copranji) čerte delali, tako tudi čar, Zauber, čarodej, Zauberer, po besedi: Linien-, Ritzen-, Striche-Macher. (glej Hanus v „Archiv für österr. Geschichtsquellen“ 18. Band str. 49.) Iz te korenike je tudi čart, čert, čort, dalje: čern, čart, čert, čort, pomenjuje toraj izvorno: incidens, der Einschnitt-macher = Zauberer, in čern pomenjuje: das eingritzte, eingeschnittene, zato černoknižnik Zauberer, kateri iz čar — čert razume prerokovati.

Že Schleicher („Formenlehre“ str. 59.) je krojiti (za karajeti) schneiden, kraj, margo, h koreniki čar — kar postavil, in karj, metateški: kraj, toraj pomenjuje izvorno: das Zugespitzte, primeri: kon, kon-ec, das zugespitzte Ende eines Dinges, slovaški: končity, spitzig, končjar, scharfe Spitze, in konec Rand, Ende, Gränze.

Da bi ime Kranjc, Kranjsko iz karj — kraj, margo, Ende, Gränze, bilo postalo, bi s suffixom ec, skterim poznamljamo osebe (primeri: Korošec, Stajerec, Slavonec), dobili: Krajec, Kraje; tako tudi govorimo kadar krajnik hleba imenujemo. Južni Slovani bi Kranjca toraj imenovali Krajac ali po krajini — Krajinec, tudi štirski Ščavničari bi rekli Krajinec, ker govorijo: Slavinec, Goreneec, Dolanec itd., ne pa Kranjac, Kranjec.

Glasnik n v imenu: Kranjc, Kranjsko je toraj korenichen (wurzelhaft) in Kranjc je le po metatezi iz Karnec postati zamoglo. Ako pa je iz Karnec postalo, tedaj ni téma tega imena karj — kraj, ampak karn — za izvorno karnas ali karnus, kakor: syn za izvorno: sunus, in karnus (primeri ime koroškega mestica Kernus, kjer še je stara polna oblika se ohranila), karn, metateški: kranus, kran ne pomenjuje: margo, Rand, Gränze, ampak Felsen, toraj Karnec, Kranec, Kranec = Felsenbewohner, Karnsko, Kransko = Felsenland. —

V tem članku se tudi naj popravijo nekteri tiskarni pogrěški in kakor: *ὁ ἐν τῆς γαλῆς ἀρχοῦγενος*, kar se glasiti ima: *ὁ ἐκ τῆς γαλῆς χοροῦμενος* v listu 58. „Novic“, dalje v listu 59. stran 235. v slednji versti more karan, namesto kaceran, in na ravno tisti strani: galski: coirneil, regio, namesto wirneil, regio. Tudi se moje potemeljenje: „ker kari horizont obmejašujejo, ter iz kar tudi karj metateški kraj“ ima zbrisati, in z gori navedenim temeljem nadomestiti.

Dav. Terstenjak.

Iz Amerike.

Pismo Janeza Pogačnik-a, Podbrežana, iz Amerike na svoje stariše v Podbrezjah na Gorenškem.

Ljubeznjivi starši! Vaše pismo sem prejel v nedeljo po sv. Jožefu. Veseli me, da ste še vsi zdravi; samo to mi ni všeč, da mi tako malo novic pišete. Kadar mi bote še pisali, pišite mi tudi, kako se kaj v Podbrezjah godí, kako se že kaj fantje in dekleta komandirajo, kako je bila kaj letina, kakošna je bila zima pri vas? itd.

Tukaj v Ameriki je bila letošnja zima kaj huda; je bilo 4 čevlje debelega snega, in tako strašno je bilo mraz, da je prav veliko goveje živine zmerznilo. Jaz sem v jeseni kupil par volov za 110 dolarjev, in sem jih vendar srečno čez zimo ohranil. Zima je tukaj celih 6 mescov, da se ne more nič na polji delati. Plenja pa tukaj vsako žito veliko bolje kakor na Krajnskem. En mernik pšenice, če je kolikaj dobra letina, dá okoli 20 mernikov; en mernik ajde dá 60 do 80 mernikov. Gnojiti nam nič ni treba. Treba je le zorati in vsejati, in družega nič. Tudi ni treba ne pleti ne žeti. Ženske nimajo tukaj kaj delati na polji. Za žetev imamo take kosé, ktere žito prav lepo pokladajo; le kar v snope se poveže. Za mlatev imamo tako mašino, ki nam vse dobro in prav hitro omlati. Na eni strani se notri devlje, na drugi letí prazna slama, in na tretji strani pa čisto